

ETH DIARI

Numerò 134
dimèrcles 16 de junh 1999

HUELHETON

DIARI

D'ARAN

Prètz: 50 pessetes

ANALISIS ELECTORAUS (1)

ETH NAUT ARAN, ERA PRÒVA PILÒT DETH MARAGALLISME EN ARAN

Que començam aué es primèras analisis des resultats electoraus enes diuèrsi terçons e localitats deth país, en tot arturà-mos especiaument en totes aqueres questions que meriten un tractament periodistic especiau, sustot pera sua singularitat e era sua nauetat.

Eth Naut Aran: Territori León

En d'auí articles s'a utilizat era metafora qu'ena passada batèsta electorau era desigualtat de possibilitats de fòrças entre eth partit governant e era oposicion ère com era diferéncia entre David e Goliat. Non sonque en soliditat de votants, senon tanben en concepcion de vida, de politica e d'estil de hèr politica.

Aguesta presentacion dera rivalitat en Naut Aran, com ère de preveir, non a agradat a cap des protagonistes. Entàs uns perque, lèu per definicion, era arrogància e era prepoténcia non accèpte 'trufaries' ne metafores de periodistes, e entàs auti -era oposicion- perque hèn com es mainatges petiti que tostemp diden que son grani e les còste acceptar, sustot s'ac diden uns auti, que son uns *pipiols* que tot lèu acaben de començar.

León en Naut Aran hè e des.hè per dues rasons: era ua per ua escropolosa autoritat democratica tamb, d'un costat, era sua representativitat en Ajuntament de Naut Aran tamb 7 des còssos sus un totau de nau, e tanben coma conselhèr de Pujòlo en Conselh Generau. D'un aute costat, per dedicà-se as immobiliàries e auer eth Naut Aran com 'eth jardin de casa'.

Era representativitat democratica de León

Víctor León, coma capdauancèr ena zòna de Convergència Democratica Aranesa, maugrat qu'ei independent, a arrenh uns boni resultats en Ajuntament e a *arrassat* en Tredòs, Bagergue, Salardú, Gessa e Arties-Garòs. En

Eth fenomèn dera segregacion d'Arties-Garòs

Era voluntat d'uns vesins d'Arties e Garòs de desseparà-se coma municipi independent, cristallizèc coma partit politic, ath quau nomentèren Partit Renovador d'Arties-Garòs. Aguesta aparicion en escena a 'tocat' er electorat de León, e maugrat que non li a hèt un excessiu mau li a hèt pèrder un representant deth terçon tath Conselh. Era formacion de León obtienguec enes eleccions der an 1995 dus representants en terçon d'Arties-Garòs tath Conselh, en tot qu'aguest viatge sonque n'a arrenh un, e er aute se l'a atribusit eth nau Partit Renovador. Cau díder qu'en aguest terçon era coalicion d'Unitat d'Aran non presentaue candidatura.

En resumit, León e era sua gent arrenhen mobilizar 221 vòts tar Ajuntament de Naut Aran, 229 tath terçon d'Arties-Garòs e 321 tath terçon de Pujòlo.

Es pedanies deth municipi de Naut Aran

D'aguest municipi, tanben ne guanhèn es pedanies León e es sòns, mens en Unha a on es independents son es reis, en tot qu'en Tredòs e Gessa ja guanhauen d'entrada, perque sonque i auie era sua candidatura.

Territori León e ua naua responsa populara

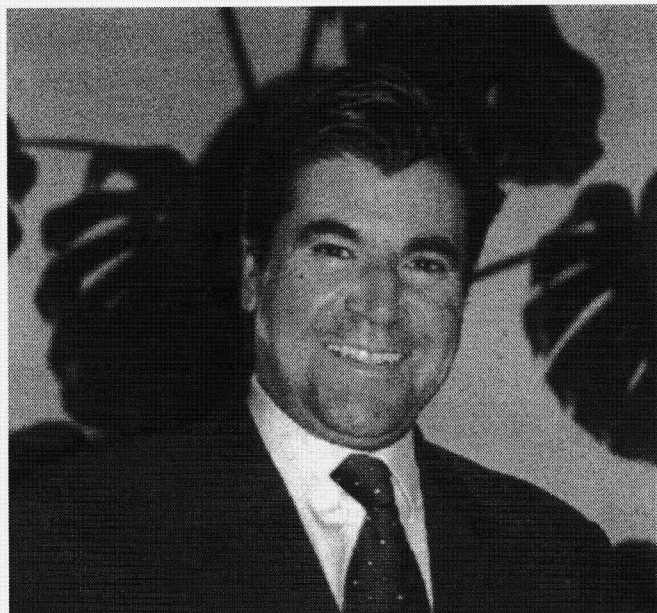
Enquia aci voliem destacar çò qu'ei mès vèdible, perque es resultats ac legitimen, que

lista o de centre-esquèrra. Tradusit en sigles mos referim ara candidatura deth Partit dels Socialistes de Catalunya-Progrés Municipal-Unitat d'Aran-Gent d'Aran.

Aguesta candidatura, deth punt d'enguarda periodistic e dera analisi politica, a en Naut Aran ues peculiaritats plan naues que mos cau analizar.

Era candidatura Rocher-Borràs

Eth tandem de Manuel Rocher e Ma Àngels Borràs, caps de lista pera coalicion ar entorn

d'Unitat d'Aran, er un tar Ajuntament e era auta tath terçon de Pujòlo, representen era renaucion politica d'aguesta coalicion.

E pas sonque ua renaucion generacionau ara classica, senon tanben ua renaucion ar 'estil maragallidè', ei a díder, seguint eth nau estil de hèr politica de Pasqual Maragall.

Estil Maragall?

Se produsís un fenomèn politic per tot Catalonha ar entorn dera figura de Pasqual Maragall, qu'a començat ua naua manèra de hèr politica e que maugrat non èster deth tot originau, òc qu'ac ei coma airina e arma entà enfrontà-se ath sòn primèr rivau politic, ei a díder, eth president Pujol.

Er estil Maragall qu'ei ben simple: daurí-se ara societat civiu sense atermià-se massa en ua fèrria opcion ideologica socialista, senon qu'en tot plaçà-se en

progressisme, se botge en ua opcion de centre-esquèrra. Ath delà, eth *maragallisme* endonvie e articule plataformes e organizacions civiques capaces d'enquadrar independenti de totes es sensibilitats deth progressisme. E tanben ei capable de potenciar airines e activitats creatives de reivindicacion e de politica practica qu'acompanhe tot eth procès.

Ei precisament tot açò, çò qu'es estratègues d'Unitat d'Aran apliquen en Naut Aran, en tot constituir, sense explicà'c, era primèra pròva pilòt deth *maragallisme* ena Val.

Candidatures naues tamb gent naua

Ei precisament era situacion de tanta desigualtat de fòrças entre es competidors des eleccions, tamb eth nomenat efècte 'David contra Goliat', çò qu'a afavorit qu'era coalicion d'Unitat d'Aran apliquèsse eth *maragallisme* coma arma politica.

Segurament es pròpris protagonistes dera zòna dilhèu non an ben explicada tota aguesta estratègia, maugrat que l'an amiat tara practica en aguesta darrèra campanha.

Caracteristiques dera candidatura deth modèu Maragall

Prumèr, aumens es capdauancèrs son persones independents; segon, son naues ena politica; e tresau, utilizen mieis plan populars e domètges entà potenciar era sua politica. Ath delà, aguesta *aureòla* de non-professionaus dera politica e de dehòra des aparèlhs deth partit les hè mès aptes entà auer credibilitat quan cau potenciar activitats e reivindicacions de contiengut e forma plan populista. Prenguetz coma exemple era 'conquèsta' d'un pas zèbre en plea campanha en Salardú dempús de protagonizar ua reivindicacion simbolica en carrèr.

Ei a díder, ei gent capabla de potenciar activitat civica e lèu familhara, que quinsevolh estratèga politic sap qu'ei plan utila entà entrar ben enes cases e pòbles.

Es resultats dera candidatura de centre-esquèrra

Son uns resultats qualitatiuament boni, maugrat que luenh dera 'caushigadora' León.

Maugrat que non an podut entrar en Conselh en representacion de Pujòlo, unic terçon deth Naut Aran a on se presentauen, òc qu'an obtiengut dus còssos en Ajuntament de Naut Aran. Entàs municipaus 172 persones triguèren er estil Maragall, e tanben 132 tath terçon de Pujòlo.

Unitat d'Aran se renaüs

Unitat d'Aran s'a hèt mès socialista e ath delà s'a hèt mès *maragalliana*, maugrat que li còste tradusir çò que signifiquè er estil *maragallidè* e que non sigue exclusiuament repetir un e un aute còp es consignes e es eslogans de "cambi, cambi..." o despartir tota sòrta de materiau de *merchandising*.

Sonque a estat en Naut Aran a on Unitat d'Aran, jos un corròp de sigles, a prebotjat era estratègia que Maragall aplique en Catalonha.

Tà nosati non i a cap de dopte, e sense saber s'aguest sistèma ei util entà guanhar eleccions, ei un modèu e un sistèma d'articulacion politica nauedós e cargat d'expectatiues de futur.

numerò de vòts s'empòrte era mieitat deth cens electorau: d'un totau de 1.215 potenciaus votants, León obtié 550 vòts.

A nivèu d'eleccions tath Conselh, León non n'arrenh pas mens, e tanben *arrasse* en Pujòlo en obtier es dus possibles conselhèrs tamb un totau de 321 vòts des 493 escrutadi.

León arrenh vòts e guanche. Ua auta causa ei com a administrat aguest mandat electorau e com l'administrarà en futur.

Totun, çò que volem soslinhar ei era responsa populara que li a apareishut a León. E non mos referim ath PP, que s'autonome popular, senon ara alternativa d'esquèrras o socia-

Tan clar com ei qu'es guèrras se compausen de batèstes que se liuren enes mieis de comunicacion de masses -mediàs-, aué ei ja vedible que tanben se pòt tèisher a favor dera patz des des planes des diaris o des espacis informatius des ràdios e televisions.

Era analisi des conflictes recènti ena ex-Iogoslàvia, per exemple, mostrèc era contribucion d'un bon nombre de mediàs ena creacion d'un clima pròplèu ath començament e ath mantienement dera guèrra, sense eth quau, ath delà, non auesse estat possible eth genocidi bosnian. D'un biais parier, eth genocidi contra es totsís e es democrates otos en Ruanda en 1994 non auesse estat factible sense era utilizacion deth principau miei de masses en preséncia: era ràdio.

Tanben a escala internacionau eth papèr des mediàs se mòstre clau ena formacion dera opinion publica, com ena determinacion dera actitud e es decisions que prenen es autoritats politiquas. En positiu se pòt rebrembar, per exemple, qu'era retirada des tropes des EEUU deth Vietnam en 1972 s'explique, en part, peth clima antiguèrra que i auie enes Estats Units, ath quau contribusiren decisiuament es mediàs a trauers des croniques des corresponsaus de guèrra.

En negatiu, totun, non se pòt cap desbrembar era cobertura dera Guèrra deth Gòlf (gèrhereuèr de 1991). Controtlada lèu absolutament pes comandaments militars aliadi, acabèc siguent ua sòrta d'exaltacion militarista dera guèrra per miei de mentides e miejes vertats, com per exemple era sistematica ocultacion des victimes iraquianas. Comparatiuament, es mediàs e es corresponsaus de guèrra, en generau, hèren un papèr ben desparier en un e un aute cas.

Contracorrent

Poderiem díder que, tant en cas deth Vietnam com en cas d'aqueri qu'ena ex-Iogoslàvia trabalhauen contracorrent pera fin dera guèrra -

e tara construccion o preservacion d'ua societat pluriètnica e multicultural, es periodistes actuèren non tant coma corresponsaus de guèrra senon mèslèu coma 'corresponsaus de patz'.

Trabalhar pera patz des des mediàs non vò cap díder deishar de curbir es conflictes o era violéncia que genèren, senon hèc tamb un plantejament diferent. Cau revelar, en cada conflicte, quin ei er arraitz dera confrontacion, quines es rasons qu'an prebotjat era violéncia e quines son es vies que pòden daurir camin entara superacion dera ua e dera auta.

Que cau hùger dera trivializacion e des este-reotips entà racondar es conflictes; dera superficialitat dera informacion rutinària sus es mòrts, que mos amie entà ua paralisanta insensibilitat. Hùger dera reduccion aseptica en parlar des 'parts deth conflicte', quan ei soent clar que i a victimes e agressors; dera simplificacion que compòrte informar sonque des parts combatentes vedibles, quan tanben soent i a tresaus e quataus parts que, ath delà de trobà-se a viatges implicades en esclat des ostilitats, an enes sues mans era possibilitat d'arturar era confrontacion.

Quan visiten ua zòna se pòden limitar sonque a parlar tamb es autoritats locals o a trèir eth nas en carrèr luenh de comoditats temptadores. Pòden exagerar o pòden endonvià-se conflictes a on non n'i a, perque saben qu'eth conflicte 'ven', o 'paraqueigudistes' en recèrca d'un *pulitzer* facil o simplament pòden actuar un shinhau mè responsablament.

Tanben en tractament informatiu des emergéncias umanitàries se pòt actuar tamb tanta negligéncia com era descrita entad açò que tòque as conflictes esmentadi. Enquiad aciú qu'ei clar que i a dues manèras tendéncias de comportament periodistic entà escadences, cridam-les, de nauta intensitat. Qué passe, totun, aquíu a on era situacion ei de baisha intensitat?

Conflictes latents

En fòrça païsi deth Sud, ja sigue perque non s'a desvelhat eth conflicte com perque s'a entrat en ua fasa de resolucio e d'adociment dera confrontacion, aquerò que passe dèishe normalament d'èster notícia. Es hons tás enviats especiaus son limitadi e es nautas despènes des corresponsalies pòrten es mieis a priorizar es airaus a on es conflictes atiren mèra atencion o aquíu a on son en jòc es interèssi economics des poderosi.

De hèt, totun, era istòria de cap de pòble jamès non s'arture e tant es ingredients entàs eventuaus conflictes futurs com tara patz se premanissen dia a dia, siguen o non vedibles entàs mieis de comunicacion. Ath delà, d'un punt d'enguarda umanista, interessà-se entà qu'es pòbles visquen en patz non depen pas deth sòn interès estrategic. E ei aguesta motivacion era qu'emposse a fòrça organizacions non-governamentaus a dessenha e executar programes de cooperacion petiti, mieis e non tan mieis: un seguit de bones notícies.

Hèr vedible çò que passe en aguesti païsi, socialment, culturaument, politicament e economicament, a un gran interès entà qui se sent comprometet tamb era melhora des condicions de vida des èsters umans. Qui se sent solidari e desire contribusir, en consequéncia, a crear es condicions entà ua patz justa per tot, ei interessat en aguest tipe d'informacion.

Urosament torne a créisher eth nombre de persones motivades pes causes solidàries, e tanben eth des periodistes qu'assumissen seriósament eth sòn compromís tamb era societat e es mieis qu'an en compde sustot eth primèr increment. Efectiuament, era existéncia d'aguesta revista e d'audi espacis en nombrosi mieis n'ei ua pròva.

Doble error

Quaquarrés poderie objectar qu'es 'bones

notícies' non son notícia e que, per tant, era informacion pera patz non a interès, mèra s'enganharie doblament. Prumèr, perque passarie per naut ues quantes linhas anteriores que demòstren que non sonque parlam de bones notícies e, dusau, perque eth sòn interès ei creishent ena mesura qu'era cultura deth lector li permetís metabolizà-les.

Non ei estranh notar, donques, qu'eth trabalh des 'corresponsaus de patz' auance contracorrent. En primèr lòc, perque enes espacis informatius encara i a ua grana preséncia des mancances informatives qu'auem nomenat adès, entre d'autes causes, perque er encastre economico-politic dera vida des mieis ac afavorís. E, en dusau lòc, perque era fòrça dera rutina enes redaccions e era formacion tradicionau qu'an rebut e reciben molti periodistes non ajuden cap guaire.

Quauques ONG ne son conscientes e an organizat corsi de formacion sus cooperacion e desenvolupament, e quauques institucions e universitats s'an somat tamb corsi diuèrsi sus politica internacionau o mèra especifics. Ei eth cas dera diplomatura que premanís entath semèstre que ven era UAB, tamb era catedra Unesco, sus "Enviats especiaus e corresponsaus pera patz". Fòrça d'aguesti corsi semblen recomanables, coma minim perque en sòn conjunt aguesta formacion pòt amèndrir sensiblement eth nombre de periodistes 'paraqueigudistes' e premanir tanben naui profesionaus entà un camp en expansion. Maugrat açò, era assolidacion d'aguesta manèra diferenta de hèr depen fòrça dera cristallizacion d'ua audiéncia, d'uns legedors qu'effectiuament mòstren preferéncia entà ua sòrta d'informacion non banau, prohonda, comprometeda tamb es dreus umans e era recèrca aunèsta dera vertat.

Xavier Giró

Professor de Periodisme Politic ena UAB
SICOM, noveme de 1998

COMENCE A PREMANÍ-SE ERA HÈSTA D'ARAN -17 DE JUNH DE 1999-

Programa d'actes previsti peth Conselh Generau

10.00 Recebuda deth Magnific Sindic d'Aran a totes es autoritats ena sedença deth Conselh Generau d'Aran, tamb animacion des grops de dances d'Aran ena plaça deth Conselh Generau.

11.00 Missa solemna celebrada per toti es caperans dera Val d'Aran e cantada pes Corbilhuèrs Cantaires, ena antiga glèisa de Nòsta Senhora de Mijaran (se plò se harà ena glèisa de Vielha).

ritiu entà toti es assistents.

10.30 Desfilada de toti es pendons portadi per representants de cada terçon, deth Conselh Generau enquiara glèisa de Mijaran.

12.00 Desfilada enquiara nau polivalenta a on se lhearà eth drapèu ath son der imne d'Aran. I aurà parlaments des autoritats atau com animacion de grops de dances d'Aran e un ape-

18.00 Chicolatada populara acompanyada per un grop d'animacion infantil ena plaça dera glèisa de Vielha.

ETH DIARI SOSCRIPCION

Telefon 619 29 41 59

ADREÇA : Carrèr Doctor Manèl Vidal. Locau 5, darrèr der edifici.
25530 VIELHA

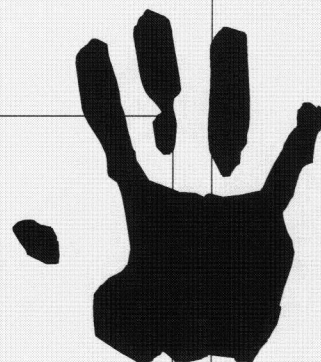
Prètz: 19.720 ptes IVA includit.

Includís: Soscripcion annau (diari, mèra 5 especiaus).

Distribucion en casa o recuelhuda en quiòsc.

Dehòra dera Val d'Aran

Enviament per corrèu: 7.400 ptes.

Editor e director:
Joan-Ramon Colomines-Companys.
e-mail: jrcc@apdo.com

Informatica e dessenh:
Marc Colomines i Nadal.

Equip de correctors: Xavier Gutierrez.

Equip comerciau: Ramon Agulló i Teixidor.

Impressio: Xerox's Document Center 220 ST
d'ETH DIARI en Vielha.
Tirada: 1000 exemplars.

Edite ETH DIARI
Familia Colomines
Centre d'estudis VIVÈNCIA ARANESA
Aula Europa des Prineús (Val d'Aran)
Carrèr Doctor Manèl Vidal
locau num. 5
(Darrèr edifici) Ath cant der Espitau
25530 Vielha-Val d'Aran
Telefon: 973641772
Fax: 973640871
E-mail: vivenciaranesa@ctv.es